Înalta Curte repune inspecția fiscală în termenul legal. Avocații Radu și Asociații au contribuit la obținerea deciziei

O regulă nouă în materia inspecției fiscale a fost impusă zilele acestea de Înalta Curte de Casație și Justiție (ÎCCJ): baza de calcul a impozitului pe profit se determină la momentul efectuării tranzacțiilor de către contribuabil, acesta fiind momentul de la care ar trebui să curgă termenul de prescripție pentru inspecția fiscală. Cu alte cuvinte, contribuabilii vor beneficia de anularea controlului pentru o perioadă anterioară, de un an. Avocații Radu și Asociații SPRL au contribuit la clarificarea speței/ cauzei, prin redactarea unui Memoriu *amicus curiae,* prin care și-au exprimat poziția în sensul celor reținute de ÎCCJ.

Decizia Înaltei Curți pune capăt unei îndelungate dispute cu privire la interpretarea prevederilor vechiului Cod de procedură fiscală referitoare la perioada maximă în care un contribuabil poate fi supus unei inspecții fiscale. Începând cu anul 2003, constant, ANAF a interpretat în mod abuziv instituția prescripției extinctive, realizând inspecții fiscale prin care verifică o perioadă fiscală retrospectivă de șase ani, cu un an în plus față de termenul maxim de prescripție. ANAF se baza pe o interpretare particulară a modului de calcul al termenului de prescripție, calculând de la momentul depunerii declarațiilor fiscale, nu de la momentul efectuării tranzacțiilor.

Această corecție a interpretării eronate a ANAF are acum un efect de bumerang, întrucât toate inspecțiile finalizate cu

acte de impunere, respectiv cele în curs de soluționare sau cele care urmează să înceapă în anii 2020 și 2021 și care vizează baze de impunere pentru care termenul maxim de 5 ani a fost împlinit, trebuie anulate, Înalta Curte stabilind ca fiind nelegal anul suplimentar controlat de ANAF. Practic, contribuabilii beneficiază de ștergerea controlului pentru o perioadă fiscală anterioară, de un an. Eliminarea sau excluderea de la control a respectivei perioade fiscale se face datorită intervenirii prescripției, fără a se mai analiza dacă din perspectiva material-fiscală respectivul contribuabil datora sau nu obligații suplimentare.

Nota de plată pentru bugetul de stat, în acest context, va fi una semnificativă. Având în vedere faptul că practica ANAF de a controla 6 ani în loc de 5 vizează perioada 2003 – 2020 (timp în care a fost în vigoare vechiul Cod de procedură fiscală), decizia ÎCCJ poate viza chiar două inspecții fiscale consecutive pentru același contribuabil, cu sancțiunea excluderii anului suplimentar controlat în mod nelegal de către ANAF.

Consultând Raportul de performanță al ANAF pentru anul 2019, constatăm că Fiscul declară o sumă de 4.707 milioane de lei, bani reprezentând obligații fiscale suplimentare obținute de la contribuabili persoane juridice ca urmare a activității de inspecție fiscală. Presupunând că doar 40% dintre aceste creanțe fiscale suplimentare ar veni din zona impozitului pe profit, putem realiza dimensiunea efectelor deciziei ÎCCJ.

În sprijinul soluționării recursului în interesul legii, care a dus la decizia Înaltei Curți, Radu și Asociații SPRL a formulat Memoriul a*micus curiae* (un document elaborat de cineva care nu este parte în speța respectivă, dar care are expertiză în vederea justei ei soluționări – n.a.). În cadrul acestuia, a detaliat interpretarea potrivit căreia, în ceea ce privește impozitul pe profit, constituirea bazei de impozitare are loc la momentul producerii faptului generator, respectiv, a împrejurărilor ce creează elementele care intră în

componența bazei de impozitare. Unica interpretare în acord atât cu principiile fiscale, cât și cu realitatea economică și juridică la care este expus în mod constant contribuabilul, este aceea că termenul de prescripție a dreptului organului de a stabili și determina obligația fiscală datorată se împlinește în termen de 5 ani și începe să curgă de la data de 1 ianuarie a anului următor celui în care s-a constituit baza de impunere care a generat creanța fiscală.

Este de menționat, însă, că, în practica recentă a ÎCCJ, interpretarea confirmată prin decizia pronunțată zilele acestea fusese deja exprimată. Astfel, chiar la începutul acestui an, echipa de avocați a Radu și Asociații SPRL a asistat cu succes unul dintre principalii actori din domeniul rețelelor de date, obținând anularea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a actului de control emis de ANAF, cu încălcarea prescripției dreptului de a stabili creanțe fiscale. La momentul respectiv, ÎCCJ confirma teza susținută de Radu și Asociații SPRL, în sensul că baza de impozitare se naște prin efectuarea tranzacțiilor de către contribuabil, iar nu prin depunerea declarațiilor fiscale.

Nu putem, totuși, să nu remarcăm că acest recurs în interesul legii vine destul de târziu, dat fiind faptul că începând cu 1 ianuarie 2016 a intrat în vigoare Noul Cod de procedură fiscală, care a schimbat modul de calcul al acestui termen de prescripție. Astfel, după ce timp de 16 ani contribuabilii au fost supuși unui control pentru o perioadă mai mare decât cea prevăzută de lege, ANAF ar fi încetat oricum în anul 2021 practica sa abuzivă.